

УДК 631.521:634.22

Фільов В.В., доктор філософії, директор

Дослідна станція помології ім. Л.П. Симиренка ІС НААН України

E-mail: mliivis@ukr.net

СТІЙКІСТЬ СОРТІВ СЛИВИ ДО СТРЕСОВИХ ФАКТОРІВ ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ

Стійкість плодових культур до несприятливих факторів довкілля є однією із важливих характеристик, яка визначає їх господарську цінність та економічну ефективність вирощування. Довговічність насаджень сливи, а також реалізація їх біологічного потенціалу продуктивності знаходиться у безпосередній залежності від ступеня стійкості до несприятливих погодних умов зими, причому реакція рослин носить динамічний характер і обумовлена генотипом рослин та їх фізіологічним станом.

Дослідження проведено в Дослідній станції помології ім. Л. П. Симиренка ІС НААН упродовж 2018–2020 рр. Предмет досліджень – 14 сортів сливи вітчизняної і зарубіжної селекції та дев'ять елітних форм власної селекції.

За даними метеопосту ДСП ім. Л. П. Симиренка найбільша сума від'ємних температур за листопад-березень була 718 °С у 2018 р., а середньомісячна температура січня, за роки досліджень, була -2,8 °С (2018 р.); -5,5 °С (2019 р.). Абсолютний річний мінімум не був нижчим за -23,5 °С, така температура повітря у період, коли слива знаходиться у стані органічного спокою і має найвищу зимостійкість, не спричинила пошкоджень дерев морозами.

Зимостійкість плодових бруньок не впливає на загальний ступінь підмерзання дерева, але

суттєво відображається на його урожайності. Найнижчий відсоток вимерзлих бруньок відмічено у групі ранньостиглих сортів у сорту 'Ода' (0,2%), середньостиглих – у 'Янтарної мліївської' та форми '8087' (0,4-0,5%). А найвищий – у сорту 'Чачакська краща' (2,7%). Відповідно більшим у цього сорту було пошкодження квіток і маточок, кількість вимерзлих сягала 8,5%, що негативно вплинуло на зав'язування плодів. Поміж пізньостиглих краще перезимували бруньки, квітки та маточки у сортів: 'Президент', 'Рекорд', 'Блюфрі' та форм '8124' і '8143', у яких ступінь підмерзання становила 0,5-3,9%. Найсильніше підмерзли плодове утворення у сорту 'Штутгарт' (6,5-7,0), внаслідок чого врожайність знизилася у 1,2-1,3 рази порівняно з вищезгаданими сортами.

Сорти, що вивчались, відносяться до зимостійких, так як мали менше 30% пошкоджених квіткових бруньок та до 15% – повністю загинувших. Нашими дослідженнями встановлено, що високу стійкість квіткових бруньок мають сорти: 'Ода', 'Янтарна мліївська', 'Рекорд', 'Блюфрі', 'Президент' та форми '8087', '8164', '8143'. Вони, безсумнівно, можуть бути використані у селекції, як джерела зимостійкості, а також придатні для створення інтенсивних насаджень у умовах Правобережного Лісостепу України.

УДК 632.911.4:634.22

Фільов В.В., доктор філософії, директор

Крикун Н.В., агроном

Дослідна станція помології ім. Л.П. Симиренка ІС НААН України

E-mail: mliivis@ukr.net

КОНТРОЛЬ ШКІДЛИВОГО ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ У ПОМОЛОГІЧНИХ КОЛЕКЦІЯХ СЛИВИ

Важливим елементом інтенсивних технологій вирощування кісточкових культур, зокрема сливи, є інтегрований захист насаджень, який включає систематичний моніторинг агроценозів, діагностику видового складу шкідників та збудників хвороб, прогнозування рівнів їх потенційної шкідливості по кожній культурі, визначення доцільності захисних заходів та вчасне і раціональне їх застосування. За належного захисту насаджень від шкідливих об'єктів потенційні втрати продукції істотно зменшуються.

Мета роботи: обґрунтування заходів по обмеженню чисельності плодопошкоджуючих шкідників сливи та удосконалення системи захисту кісточкових культур елементами фітосанітарного оздоровлення.

Об'єктом досліджень були чорний сливовий пильщик (*Hoplocampa minuta* Christ.), сливова плодожерка (*Grapholitha funebrana* Tr.) та сли-

вова товстоніжка (*Eurytoma schreineri* Schr.). Визначення шкідливого ентомокомплексу проводили в сливових насадженнях Дослідної станції помології ім. Л.П. Симиренка ІС НААН 2002 та 2004 років посадки, система утримання ґрунту в міжряддях – чистий пар.

Уточнено фенологію розвитку плодопошкоджуючих шкідників сливи. Встановлено, що домінуючим і найбільш шкодочинним для сливи у Правобережному Лісостепу України є чорний сливовий пильщик, початок льоту якого відмічено у І декаді травня при фенофазах розвитку дерев сливи «відокремлення бутонів» та «білий бутон». За невеликої кількості літ тривав 16 днів (18.05). Пік льоту був 14 травня – 9 шт./ модельне дерево. Початок льоту метеликів сливової плодожерки перезимувалого покоління зареєстровано на початку III декади травня, що співпало із закінченням квітучості сливи, а відродження